

Maria Sivonen

ERIYTETTY TULOVEROJÄRJESTELMÄ JA SEN VAIKUTUKSET TULOJEN UUDELL- LEENJAKOON POHJOISMAISSA

Johtamisen ja talouden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Maaliskuu 2021

TIIVISTELMÄ

Maria Sivonen: Eriytetty tuloverojärjestelmä ja sen vaikutukset tulojen uudelleenjakoon Pohjoismaissa
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Kauppatieteiden tutkinto-ohjelma
Maaliskuu 2021

Eriytetty tuloverojärjestelmä on Pohjoismaissa käyttöönotettu verojärjestelmä, jossa luonnollisen henkilön verotettavat tulot jaetaan erikseen ansio- ja pääomatuloihin, jotka verotetaan toisistaan erillisinä tulolajeina. Verojärjestelmä uudistukset Pohjoismaissa pohjautuvat Yhdysvaltojen vuoden 1986 verouudistukseen, jonka tavoitteena oli tehdä verojärjestelmästä selkeä ja oikeudenmukainen. Eriytetty tuloverojärjestelmä otettiin käyttöön Pohjoismaissa 1990-luvulla tavoitteena selkeyttää verojärjestelmää veropohjaa laajentamalla ja verovähennysoikeuksia poistamalla sekä henkilö- ja yritysverotuksen marginaaliveroprosenttien yhdenmukaistamisella.

Tutkielman tavoitteena on selvittää, miten eriytetty tuloverojärjestelmä toimii ja miten eriytetyn tuloverojärjestelmän käyttöönotto on vaikuttanut tulojen uudelleenjakoon Pohjoismaissa. Tutkielmassa tarkastellaan kirjallisuuskatsauksen avulla, miten tuloverojärjestelmä on rakentunut Tanskassa, Norjassa, Suomessa ja Ruotsissa sekä millaisia tutkimustuloksia järjestelmän käyttöönoton vaikutuksista tulojen jakautumiseen on löydetty aiemmissa tutkimuksissa. Lopuksi tarkastellaan pääomatulojen määrän kasvun vaikutuksia tulonjakoon ja mitä tekijöitä pääomatulojen kasvun taustalla voi mahdollisesti esiintyä.

Hyvään verojärjestelmään liitetään ominaisuuksia kuten vertikaalinen ja horisontaalinen oikeudenmukaisuus, tehokas varojen allokaatio, järjestelmän selkeys ja ymmärrettävyys sekä hallinnollisten kustannusten minimointi. Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä hyvän verojärjestelmän periaatteita on toteutettu asettamalla pääoma- ja yritysverotuksen marginaaliveroprosentit samalle tasolle, kohtelemalla kaikkia sijoituksia yhdenmukaisesti ja laajentamalla veropohjaa, jolloin veronkierto vähenee ja verotulot lisääntyvät. Eriytetyn tuloverojärjestelmän ongelmia ovat hallinnollisten kustannusten lisääntyminen, omistajayrittäjien mahdollisuus muuntaa tulojaan ja pääomatulojen alempi veroaste voidaan kokea epäoikeudenmukaisena sekä järjestelmän mekanismi, jossa tulot jaetaan ansio- ja pääomatuloihin eikä veroa lasketa kokonaistulojen veronmaksukyvyyn perusteella.

Eriytetyn tuloverojärjestelmän käyttöönotto Pohjoismaissa on tutkimusten mukaan kasvattanut pääomatulojen määrää kokonaisuudessaan. Erityisesti tulojakauman yläosassa pääomatulojen määrä on kasvanut merkittävästi, mikä vaikuttaa myös tulojen jakautumiseen koko väestössä. Pääomatulojen määrän kasvuun ovat mahdollisesti vaikuttaneet tulojen muunto sekä taloudelliset noususuhdanteet. Poliittisten toimenpiteiden kautta voitaisiin vähentää tulojen muuntoa ja tasata tulojen jakautumista kotitalouksien välillä.

Avainsanat: Tulovero, verotus, tulonjako, Pohjoismaat

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
2. Verojärjestelmä ja sen tavoitteet	5
2.1. Hyvän verojärjestelmän ominaisuudet	5
2.2. Perusteluja eriytetylle tuloverotukselle	6
2.3. Eriytetyn tuloverotuksen ongelmakohtia.....	8
2.4. Taloudellinen tehokkuus ja tulonjako	9
3. Eriytetty tuloverojärjestelmä Pohjoismaissa	13
3.1. Eriytetty tuloverojärjestelmä Tanskassa.....	15
3.2. Eriytetty tuloverojärjestelmä Norjassa	16
3.3. Eriytetty tuloverojärjestelmä Suomessa	17
3.4. Eriytetty tuloverojärjestelmä Ruotsissa	19
4. Eriytetyn tulojärjestelmän käyttöönoton vaikutukset Pohjoismaissa ..	21
4.1. Tulojen muunto ja keino sen vähentämiseksi.....	21
4.2. Tulojen jakoa koskevat tutkimukset Pohjoismaissa.....	23
5. Johtopäätökset	27
6. Lähteet	29

1. Johdanto

Tässä tutkielmassa käsitellään eriytettyä tuloverojärjestelmää ja sen vaikutuksia tulojen uudelleenjakoon Pohjoismaissa. Eriytettyä tuloverojärjestelmää kutsutaan myös pohjoismaiseksi tuloverojärjestelmäksi, koska Pohjoismaissa otettiin käyttöön uusi tuloverojärjestelmämalli laajalti 1990-luvulla. Pohjoismainen tuloverojärjestelmä on kokenut muutoksia, mutta sitä käytetään yhä verojärjestelmänä Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten eriytetty tuloverojärjestelmä toimii ja miten se on vaikuttanut tulojenjakoon Pohjoismaissa. Menetelmänä tarkasteluun käytetään kirjallisuuskatsausta, joka painottuu tulonjaollisten vaikutusten tarkasteluun tuloverouudistusten myötä. Pohjoismaissa tutkimukset viittaavat siihen, että tulojen muunto-ongelma esiintyy eriytetyssä tuloverotuksessa (Pirttilä & Selin 2011) ja eriytetyn tuloverojärjestelmän käyttöönotto on vaikuttanut tulojen jakautumiseen kotitalouksien välillä (Aarbu & Thoresen 1997; Riihelä, Sullström, Suoniemi & Tuomala 2001; Roine & Waldenström 2012).

Pohjoismaisiin hyvinvointivaltioihin yhdistetään pienet tuloerot kotitalouksien välillä, koska pienien tuloerojen nähdään edesauttavan hyvinvoinnin jakautumista tasaisesti. Tutkimusten mukaan eriytetyn tuloverojärjestelmän käyttöönotto vaikuttaa kuitenkin lisänneen pääomatulojen määrää ylimmissä tuloluokissa, mikä puolestaan vaikuttaa tuloerojen kasvuun. (Aarbu & Thoresen 1997; Riihelä, Sullström, Suoniemi & Tuomala 2001; Roine & Waldenström 2012).

Johdantoluvun jälkeen tutkielman toisessa luvussa käsitellään hyvän verojärjestelmän periaatteita, eriytetyn verojärjestelmän piirteitä sekä taloudellisen tehokkuuden ja tulonjaon välistä trade-off-ongelmaa. Kolmannessa luvussa tarkastellaan eriytetyn tuloverojärjestelmän toteutusta ja uudistuksia Pohjoismaissa. Neljännessä luvussa kootaan yhteen empiirisiä tutkimuksia tuloverojärjestelmään liittyen, kuten tulojen muunto-ongelman ja tulojen jakoa koskevien tutkimusten tuloksia. Viides luku käsittelee pohdintaa eriytetystä tuloverojärjestelmästä, ja millaisia poliittisia toimenpiteitä järjestelmän parantamiseksi voitaisiin tehdä.

2. Verojärjestelmä ja sen tavoitteet

2.1. Hyvän verojärjestelmän ominaisuudet

Hyvän verojärjestelmän periaatteina on pidetty perinteisesti Pareto-tehokasta allokaatiota, ja haitallisten kannustimien minimointia, vertikaalista ja horisontaalista oikeudenmukaisuutta, sopusointuisuutta kansanvälisten taloussuhdanteiden kanssa, järjestelmän selkeyttä ja ymmärrettävyyttä sekä hallinnollisten kustannusten kohtuullisuutta (Tuomala 2009, 159).

Pareto-tehokas allokaatio tarkoittaa, että verojärjestelmän tulisi olla vääristämättä talouden allokaatiota eli pyrkiä tilanteeseen, jossa kenenkään asemaa ei voida parantaa huonontamatta muiden asemaa. Käytännössä verojärjestelmä vääristää allokaatiota esimerkiksi sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteutumisen takia, mutta veroteorian mukaan se ei ole toivottava ominaisuus verojärjestelmässä. Haitallisten kannustinvaikutusten minimointi on osa verojärjestelmän toimivuutta, koska verot usein vaikuttavat käyttäytymiseen. Tämä tarkoittaa, että järjestelmä pitäisi tehdä sellaiseksi, että siinä olisi mahdollisimman vähän mahdollisuuksia vaikuttaa verojen maksuun käyttäytymisellä (esimerkiksi verosuunnittelun mahdollisuus on vähäistä), mutta käytännössä tämä ei ole realistisin vaihtoehto. (Tuomala 2009, 160.)

Oikeudenmukaisuus verotuksesta puhuttaessa jaetaan yleensä horisontaaliseen ja vertikaaliseen oikeudenmukaisuuteen. Horisontaalisen oikeudenmukaisuuden mukaan samantyyppisiä veronmaksajia tulee kohdella samalla tavalla. Käytännössä verotuksessa tätä periaatetta joudutaan rikkomaan, koska verokäytännöt ovat epäyhtenäisiä sekä veronkiertoa tapahtuu. Vertikaalinen oikeudenmukaisuus tarkoittaa, että veron suuruus määräytyy maksukyvyyn mukaan. Käytännössä vertikaalinen oikeudenmukaisuus hyväksyy esimerkiksi progressiivisen verotuksen, jossa veron määrä suurenee tulojen suurentuessa. (Tuomala 2009, 161.)

Verojärjestelmän tulisi myös olla selkeästi ymmärrettävä veronmaksajille, jotta järjestelmä on ymmärrettävissä ja veronmaksajat ymmärtävät verotuksen. Toinen veronmaksajia koskettava asia on verojärjestelmän hallinnolliset kustannukset. Hallinnolliset kustannukset ovat usein yleisessä keskustelussa esille nostettuna, vaikka taloustieteessä asiaan ei kiin-

nitetä yhtä paljon huomiota. Pääsääntöisesti kustannukset kuitenkin suurenevat, mitä monimutkaisempi verojärjestelmä on, ja kustannukset halutaan pitää kohtuullisella tasolla kokonaisuudessaan. (Tuomala 2009, 162–163.)

Verotuksen avulla voidaan myös jakaa varoja yhteiskunnan sisällä tasaisemmin yksilöiden ja kotitalouksien välillä. Tärkeimpänä argumenttina varojen uudelleenjaon puolesta voidaan pitää sitä, että on reilua jakaa kaikista menestyneimmiltä uudelleen resursseja vähemmän menestyneille, jotta heidän taloudellinen tilanteensa paranisi hieman. Utilitaristisen näkökulman mukaan kulutuksen rajahyöty laskee tulojen noustessa, joten tasaisempi jako yhteiskunnassa luo enemmän hyvinvointia kokonaisuudessaan. Toinen argumentti tulojen uudelleenjaon puolesta on, että tuloerot syntyvät myös synnynnäisten ominaisuuksien tai perhetaustan takia, ja yksilöillä ei ole itse mahdollisuutta vaikuttaa näihin ominaisuuksiin. Tämän takia yhteiskunnan tulisi jakaa tuloja, koska tuloerot eivät synny ainoastaan yksilöiden omien valintojen perusteella. (Piketty & Saez 2013, 400.)

2.2. Perusteluja eriytetylle tuloverotukselle

Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä veronmaksajan tulot jaetaan ansio- ja pääomatuloihin, ja järjestelmän ideana on verottaa ansiotuloja progressiivisella asteikolla ja pääomatuloja tasaverolla (Knuutinen 2018, 64).

Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä ansiotulojen matalin marginaaliveroaste asettuu samalle tasolle kuin pääomatulojen suhteellinen veroaste on, ja pääomatulojen veroasteen tulisi olla sama kuin yritystulojen veroaste. Pohjoismaisissa tuloverojärjestelmissä pääomatuloja verotetaan lähes tasaverolla, joka on matalampi kuin ylin marginaaliveroaste muissa tuloissa. (Sørensen 1994, 58.)

Optimaalisen veroteorian näkökulman mukaan eriytetyssä tuloverojärjestelmässä verotus on tehokkaampaa kuin yleinen tuloverojärjestelmässä, koska ansio- ja pääomatuloja ei tulisi tehokkuuden kannalta verottaa samalla veroasteella (Atkinson & Sandmo 1980, 547). Tehokkuuden näkökulmasta ansio- ja pääomatuloja tulee verottaa niin, että suhteellinen herkkyys työn tarjonnassa ja säästöt suhteessa nettopalkkoihin ja nettokorkotasoon otetaan huomioon. Esimerkiksi jos muutokset tuotannontekijähinnoissa tuottavat suhteellisen pieniä

substituutiomuutoksia työn tarjonnalle, mutta suuria substituutiomuutoksia säästöille, on second-best-teoreettisesti paras vaihtoehto verottaa ansiotuloja suuremmalla veroasteella kuin pääomatuloja. (Sørensen 1994, 69.)

Pohjoismaisessa tuloverojärjestelmässä inhimillisen pääoman tuoton verotus progressiivisen tuloveron kautta saattaa olla tehokkaampaa kuin yleisessä tuloverotuksessa. Inhimillisen pääoman tuoton verottamisen tehokkuus saattaa kuitenkin myös heikentyä, jos lainanoton mahdollisuus opiskelua varten heikentyy tai opiskelun vaihtoehtoiskustannukset ovat menetettyjen työtulojen lisäksi vapaa-ajan vähentyminen ja lisäkustannukset kuten lukukausimaksut. (Sørensen 1994, 70.)

Valtion verotulojen kannalta eriytetty tuloverotus ei tuo Pohjoismaissa suurta eroa edeltävään aikaan ennen uudistuksia, koska verojärjestelmät Pohjoismaissa ovat mahdollistaneet hyvin vapaita korkovähennyksiä ja suosineet tiettyjä pääomatuloja kuten eläkesäästämisen tuottoja ja omistusasumista. Tällöin pääomatulojen veroasteen laskeminen ei vaikuta verotuloihin yhtä merkittävästi kuin, jos pääomatulojen verotus olisi ollut kokonaisuudessaan kiireää ennen uudistuksia. Pidemmän aikavälin ajatuksena on, että pääomatulovero voidaan laskea yritysverotuksen tasolle, millä kompensoidaan menetettyä tuloa korkovähennyksistä ja voidaan samalla laskea korkea ansiotulojen marginaaliveroastetta. (Sørensen 1994, 70–71.)

Yleinen tulovero vääristää sijoituksia ja säästämistä, koska erilaisia pääomatuloja verotetaan tyypillisesti eri tavoin. Pohjoismaissa suuri julkinen kulutus vaatii korkeita marginaaliveroprosentteja pääomatuloille, jos käytössä on yleinen tulovero. Tämä johtaa siihen, että pääoma jakaantuu kokonaisuudessaan epätasaisesti niihin sijoituksiin, joissa verokohtelu on lievempää vähennysten takia. Eriytetty tuloverojärjestelmä yrittää poistaa tätä ilmiötä kohtelemalla sijoituksia neutraalimmin ja laskemalla pääomatulojen marginaaliveroprosenttia. (Sørensen 1994, 71.)

Pääomatulojen verottaminen suhteellisesti verrattuna progressiiviseen verotukseen on tehokkaampaa, koska veromaksajien marginaaliveroprosentit eivät ole samat progressiivisessä verotuksessa. Tämän takia veronmaksajien säästöjen nettovoitot ovat eri suuruisia, kun pääomavoittoa verotetaan progressiivisesti. Progressiivinen verotus aiheuttaa näin ollen nykyhetken ja tulevan kulutuksen rajakorvaussuhteen vaihtelua veronmaksajien kesken, mikä voi johtaa epätehokkaaseen allokaatioon säästöjen kokonaistasolla. Käytännössä ne

veronmaksajat, jotka haluavat säästää tulevaisuuteen, maksavat enemmän veroa kuin veronmaksajat, jotka haluavat kuluttaa heti tulonsa, vaikka heidän tulonsa olisivat samansuuruisia. Veronmaksajat voivat myös haluta säästää rahansa, mutta heitä kohdellaan verotuksessa eri tavoin, jos he ansaitsevat rahansa eri aikaan, vaikka säästynyt kokonaissumma elinkaaren aikana olisi täysin sama. Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä pääomatuloja verotetaan matalammalla veroasteella, jolloin verotus ei väärin säästöjen allokoitumista tai kulutusta yhtä paljon kuin pääomatulojen progressiivinen verotus. (Sørensen 1994, 62, 71–72.)

Yleinen tuloverojärjestelmä aiheuttaa ongelmia myös säästämisen suhteen verrattuna eriytettyyn tuloverojärjestelmään. Korkeiden marginaaliveroprosenttien takia yleinen tuloverojärjestelmä ei kannusta säästämään, ja pääoman liikkuvuuden takia bruttokorkotaso asetuu samalle tasolle kansainvälisesti, jolloin korkeiden marginaaliverojen maissa säästäjät saavat vähiten nettotuloja säästöistään. Tämä voi johtaa säästövajeeseen taloudessa ja maksutaseen alijäämään. Pohjoismaissa olevat sosiaalivakuutusjärjestelmät heikentävät jo kannustimia säästämiseen, joten eriytetty tuloverotus voi toimia neutralisoimaan tätä eikä vähentämään kannustimia entisestään kuten yleinen tuloverojärjestelmä. (Sørensen 1994, 72.)

Verotettavien tulojen jakamiseen ansio- ja pääomatuloihin on myös perusteltu tarpeella vähentää verojen kiertoa sekä poistaa verotulojen menetystä, joka johtuu korkomenojen vähennysoikeudesta (Nielsen & Sørensen 1997, 311–329).

2.3. Eriytetyn tuloverotuksen ongelmakohtia

Eriytetty tuloverojärjestelmä ei vastaa hyvän verojärjestelmän periaatteita, koska siinä saavat tulot jaetaan ansio- ja pääomatuloihin eikä veron määrä määräydy kokonaistulojen mukaan. Perinteisesti veronmaksukykyä on mitattu juuri kokonaistulojen tai kulutuksen kautta, joten tulojen jako ja erilainen kohtelu ei vastaa tässä mielessä hyvän verojärjestelmän periaatteita, koska se ei verota täysin maksukyvyyn mukaan tuloja. (Sørensen 1994, 61.)

Eriytetyn tuloverojärjestelmän ongelmakohtana voidaan pitää myös sitä, että pääomatuloja verotetaan alemmalla veroprosentilla, koska pääomatulot ovat luonteeltaan ”ei ansaittuja” työnteolla. Lisäargumenttina voidaan pitää sitä, että palkkatulojen saamiseen liittyy riskejä,

kuten sairastuminen tai vammautuminen, jolloin ansiotulojen saaminen on riskillisempää kuin korkotulojen saaminen. Toisaalta pohjoismaiset järjestelmät tarjoavat kansalaisille kattavan sosiaaliturvan, mikäli he sairastuvat tai vammautuvat eivätkä voi tehdä töitä. (Sørensen 1994, 67.)

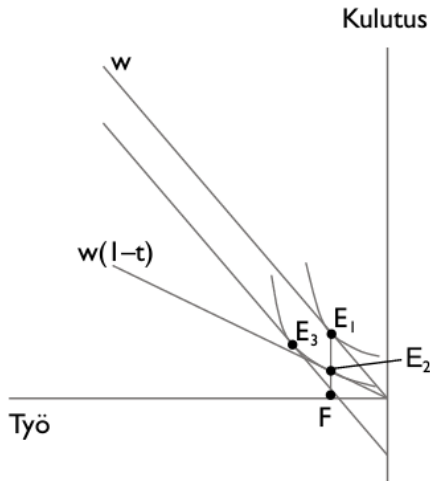
Eriytetyn tuloverojärjestelmän ongelmana pidetään myös tulon muunto-ongelmaa, joka syntyy, kun tuloja muunnetaan ansiotuloista pääomatuloiksi. Tämä johtuu siitä, että ansiotulojen marginaaliveroaste on suurempi kuin pääomatulojen matala veroaste. (Sørensen 1994, 61.) Tulojen muunto-ongelma on osa järjestelmää, koska yksilöillä on kannustin muuttaa ansiotuloja pääomatuloiksi matalamman verotuksen takia. Tämä johtaa myös siihen, että pääomaa kohdistetaan vuokraa tuottaviin kohteisiin eikä tuottaviin investointeihin. (Sandmo 2005, 67.)

Eriytettyä tuloverojärjestelmää on kritisoitu myös siitä, että se luo hallinnollisia kustannuksia, koska omistajayrittäjien ja aktiivisten omistajien tulot täytyy jaotella ansio- ja pääomatuloihin (Sørensen 1994, 61).

2.4. Taloudellinen tehokkuus ja tulonjako

Työn verotukseen liittyy tehokkuuden ja tulonjaon välinen trade-off. Tehokkuuden ja tulojaon välinen trade-off syntyy, koska valtio verottaa ja tukee tulonsiirtoja ainoastaan todellisten tulojen mukaan, koska valtiolla ei ole kykyä saada informaatiota yksilöiden potentiaalisista ansioista. Tämän takia tehokkuus ja tulonjako vääristyvät. (Piketty & Saez 2013, 407.)

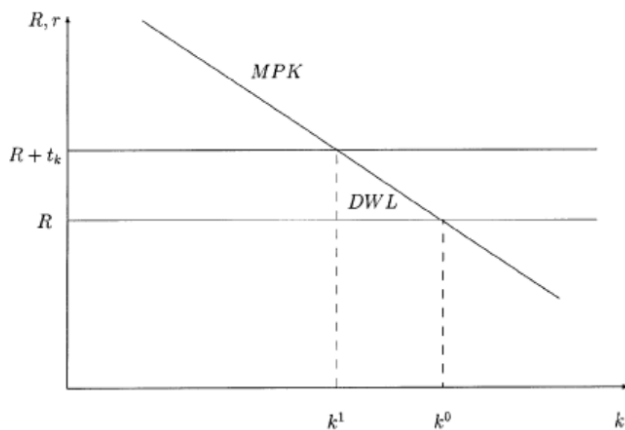
Tuloverotus aiheuttaa aina tehokkuuskustannuksia, koska työn tarjontakäyrä on taaksepäin kaartuva, jolloin työn verotus tulee vääristämään työn tarjontaa. Esimerkiksi työntekijä päättää työn tarjonnastaan palkan suhteen ja pyrkii siihen, että palkka on yhtä suuri kuin kustannus menetetyistä vapaa-ajasta. Palkkaa maksava yritys toimii niin, että viimeisen kysytyn tunnin tuotto vastaa siitä aiheutuvaa kustannusta eli palkkaa (w). Kuvitellaan, että vero (t) asetetaan niin, että työntekijä pitää vapaa-aikatunnin arvoa ja netto(marginaali)palkkaa $w(1-t)$ saman arvoisina. Työntekijän viimeisen työtunnin arvo on siis w . Tehokkuustappio syntyy, kun verotetaan tuloa, koska tehokkuusvoiton saamiseksi työntekijä työskentelisi ylimääräisen tunnin, mutta veron takia tämä ei ole kannattavaa. (Tuomala 2009, 182–183.)

Kuvio 1: Suhteellinen tuloverotus ja tehokkuuskustannukset (Tuomala 2009, 183)

Edeltävässä kuviossa 1 näkyy tehokkuuskustannuksien suuruudet, ja siitä nähdään, että könttäsommavero siirtää vain budjettisuoraa alaspäin ilman muutosta kulmakertoimessa. Suhteellinen vero $w(1-t)$ näyttää taas vähentävän työn tarjontaa verrattuna könttäsommaveroon, kun verotus osuu samalle samahyötykäyrälle. (Tuomala 2009, 182.)

Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä ansiotuloja verotetaan progressiivisesti ja pääomatulojen verotus tapahtuu tasaverolla tai lievällä progressiolla. Pääomatulojen verotuksesta on esitetty malli, jonka mukaan pienessä avoimessa taloudessa kuten Pohjoismaat optimaalinen pääoman veroaste on nolla (Haufler 2001, 57). Teoria siitä, että pienessä avoimessa taloudessa pääomaverosta on nolla, on lähtöisin Gordonin (1986) kansallisen tuotannon tehokkuuden teoriasta.

Kuvio 2: Pääomatuloverotus pienessä avoimessa taloudessa (Haufler 2001, 58)

Kuviossa 2 on esitetty, miten pääomatulovero aiheuttaa tehokkuustappion verrattuna tilanteeseen, jossa pääomatuloveroa ei ole. Pääoman rajatuotos nousee, kun vero (t) lisätään, ja markkinatasapaino syntyy investointien (k) vähentyessä. Tästä nähdään, että syntyy tehokkuustappio, kun pääomaa verotetaan, jolloin investointeja ei voida tehdä täysimääräisinä. (Haufler 2001, 58.)

Pääomaa verotetaan silti, koska pääoman kansainvälinen liikkuvuus ei todellisuudessa ole välttämättä täydellistä. Teoria siitä, että pääoma ei ole täydellisesti liikkuvaa pohjautuu Feldsteinin ja Horiokan (1980) tutkimukseen, jossa havaittiin, että kotimaisten säästöjen ja investointien välillä on huomattavaa korrelaatiota, vaikka teoriassa kansainvälisillä pääomamarkkinoilla toimivalla pienessä avoimessa taloudessa korrelaatiota ei pitäisi olla. Toinen argumentti verotuksen puolesta on, että pääoman verotusta tarvitaan, koska muuten yritystuloja sekä ansiotuloja voidaan muuntaa verottomiksi pääomatuloiksi verojärjestelmän mahdollistaessa tulojen muunnon. Kolmas argumentti verotuksen puolesta on, että puhdasta taloudellista voittoa ei voida määritellä ja verottaa, jolloin second-best vaihtoehto on verottaa saatavaa pääomatuloa. Esimerkiksi yrittäjän taitoja sekä panosta työhön, josta ei makseta suoraan palkkaa, ei voida puhtaasti verottaa, jolloin pääomatulojen verotus korvaa puuttuvaa täydellistä verotusta. (Haufler 2001, 59–62.)

Ansiotulojen verotus tapahtuu eriytettyssä tuloverojärjestelmässä progressiivisesti, jolloin tulojen suurentuessa myös ansiotuloveron määrä kasvaa. Nielsen ja Sørensen (1997) esittelevät mallin ansiotulojen verotuksesta eriytettyssä tuloverojärjestelmässä. Malli käsittelee pientä avointa taloutta, jossa pääoma on täydellisesti liikkuvaa kansainvälisesti ja työvoima on liikkumatonta. Ihmisten elämä ja kulutus jaetaan kahteen periodiin, ensimmäisellä periodilla kuluttaja valitsee työn ja opiskelun välillä, toisella periodilla kuluttaja on työmarkkinoilla. Kuluttaja voi siis valita opiskella ja kasvattaa tulevia työtulojaan opiskelun avulla tai säästää ensimmäisellä periodilla toisen periodin kulutusta varten. (Nielsen & Sørensen 1997, 314.)

Nielsenin ja Sørensenin mukaan pääomatulovero tekee yksityisen säästämisen tuotosta yhteiskunnallisen säästäminen tuottoa pienemmän. Puhtaasti suhteellinen ansiotulovero ei puolestaan vaikuta yksilön inhimillisen pääoman tuottoon, koska se vähentää koulututtamisen kustannuksia saman verran kuin koulutuksen ansiosta saadaan lisää ansiotuloja. Näin ollen suhteellinen ansiotulovero on tasa-arvoinen inhimillisen pääoman tuoton kohtelussa yksityisesti sekä yhteiskunnallisesti. Second-best maailmassa sijoitusten verokohtelu

on kuitenkin vääristynyttä, jolloin erilaisia sijoituskohteita kohdellaan eri tavalla verotuksessa. Näin ollen suhteellinen ansiotulovero ei toimi optimaalisesti second-best maailmassa, koska käytössä on positiivinen pääomatulovero, jonka takia yhteiskunnallinen inhimillisen pääoman tuotto vähenee sijoitusten siirtyessä ulkomaisiin kohteisiin, joissa tuotto on suurempaa. Tämän takia on kannattavaa ottaa käyttöön progressiivinen ansiotulovero, joka korjaa vääristymää inhimillisen pääoman ja muiden sijoituskohteiden välillä ja tekee sijoituspäätöksestä neutraalimman. (Nielsen & Sørensen 1997, 321.)

3. Eriytetty tuloverojärjestelmä Pohjoismaissa

Pohjoismaisen tuloverojärjestelmän idea sai alkunsa 1980-luvulla, jolloin tehtiin useita verouudistuksia OECD-maissa, kuten Yhdysvaltojen vuoden 1986 verojärjestelmäuudistus (Sørensen 1994, 57). Vuoden 1986 uudistus oli merkittävä, koska se toimi lähtökohtana muilla verouudistuksille myös Pohjoismaissa. Vuoden 1986 verouudistuksen tavoitteena oli tehdä Yhdysvaltojen verojärjestelmästä oikeudenmukaisempi sekä poistaa mahdollisuuksia veronkiertoon ja selkeyttää verojärjestelmää. Näitä tavoitteita lähdettiin saavuttamaan laajentamalla veropohjaa ja alentamalla verokantoja eli verovähennyksiä karsittiin ja tuloveroasteikkoja madallettiin. (Turkkila 2011, 63.)

Pohjoismaissa haluttiin ottaa mallia Yhdysvaltojen verouudistuksesta, joten veropohjaa päätettiin laajentaa sekä henkilö- että yritysverotuksessa, mikä toteutettiin karsimalla vähennyksiä ja yhdenmukaistamalla aiemmin hajanaista pääomaverotusta. Veropohjan uudistuksesta saatavilla tuloilla voidaan alentaa marginaaliveroastetta henkilö- ja yritysverotuksessa, jolloin verouudistus voidaan toteuttaa neutraalisti valtion verotulojen kannalta. (Sørensen 1994, 57.)

Taulukossa 1 on kooste Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin ansio-, pääoma- ja yritysveron marginaaliveroprosenteista ennen ja jälkeen verouudistusten. Taulukosta nähdään, että ansiotuloverotus on pysynyt progressiivisena veroprosenttien vaihdellessa noin 25 prosentista 60 prosenttiin. Marginaalivero pääomatuloista on Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa tasainen, Tanskassa veroprogessio haluttiin säilyttää, joten pääomatuloja verotetaan progressiivisesti 38–44 prosentin välillä, jos pääomatulo on alle 20 000 Tanskan kruunua. Yritysveroprosentit Pohjoismaissa ovat laskeneet lähelle erityisesti pääomaverotusta sekä ansiotuloverojen alarajaa.

Taulukko 1. Tuloverouudistusten veromuutokset prosentteina (Sørensen 1994, Table 1, 59)

Maa		Marginaaliveroaste ansiotuloille	Marginaaliveroaste pääomatuloille	Yritysveron vero- aste
Tanska	Ennen vuoden 1987 uudistusta	48–73	48–73	40
	Vuoden 1987 uudistuksen jäl- keen	50–68	50–56	50
	Vuoden 1994 uudistuksen jäl- keen	38–58	38–44/58	34
Suomi	Ennen vuoden 1993 uudistusta	25–57	25–57	37
	Vuoden 1993 uudistuksen jäl- keen	25–57	25	25
Norja	Ennen vuoden 1992 uudistusta	26,5–50	26,5–40,5	50,8
	Vuoden 1992 uudistuksen jäl- keen	28–41,7	28	28
Ruotsi	Ennen vuoden 1991 uudistusta	36–72	36–72	52
	Vuoden 1991 uudistuksen jäl- keen	31–51	30	30

3.1. Eriytetty tuloverojärjestelmä Tanskassa

Eriytetty tuloverojärjestelmä sai alkunsa Tanskassa, jossa järjestelmää ehdotettiin käyttöön otettavaksi 1985 ja verojärjestelmän uudistus tapahtui 1987. Vuonna 1987 otettiin käyttöön järjestelmä, jossa tulot eriytettiin ansio- ja pääomatuloihin, mutta pääomatuloja ei verotettu tasaverolla, koska pääomatulojen progressiivisesta verotuksesta ei haluttu luopua. Järjestelmään luotiin 6 prosentin lisävero, joka verotetaan tietyn rajan ylittävästä ansiotuloista ja positiivisista nettopääomatuloista. Tämä johtaa pääomatulojen osittaiseen progressiiviseen verotukseen. (Sørensen 1994, 60.)

Tanskassa on ollut vuoden 1987 uudistuksen jälkeen useampia uudistuksia tuloverojärjestelmään vuosina 1994, 1999, 2004, 2010. Vuoden 1994 uudistuksessa haluttiin leikata ansiotulojen marginaaliveroasteita kaikille tuloluokille ja tukea omistusasumista laskemalla sen verotusta. Nämä veroleikkaukset rahoitettiin uudella ennakonpidätysverolla, saastuttavaan kuluttamiseen kohdistuvilla veroilla, verovähennysten leikkauksilla, osakkeiden, toimitilojen ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoittoveron nostolla, työsuhde-etujen suuremmalla verotuksella ja veronkierron torjunnan tehostamisella. (Lange, Pedersen & Sørensen 1999, 135.)

Vuoden 1994 uudistuksessa tehtiin lisää veroleikkauksia ja verolisäyksiä, ja vuoden 2004 uudistuksessa tehtiin vain kaksi veroleikkausta, koska käytössä oli samanaikaisesti verojen jäädyttäminen eli pitäminen samalla tasolla, joka oli otettu käyttöön vuonna 2001 (OECD, 12).

Vuonna 2010 uudistuksessa jatkettiin ansiotulojen marginaaliveroasteen laskua vähentämällä alimman veroluokan veroastetta, poistamalla veroluokka ja nostamalla ylimmän veroluokan alarajaa (The Danish Ministry of Taxation, 2009).

Nykyään Tanskan järjestelmä ei enää vastaa eriytettyä tuloverojärjestelmää, koska verotettavaa tuloa laskiessa lasketaan yhteen ansio- ja pääomatulot, joiden yhteenlaskettu summa (vähennykset vähennettynä) verotetaan (Skattestyrelsen, 2018).

3.2. Eriytetty tuloverojärjestelmä Norjassa

Norjassa eriytetty tuloverojärjestelmä otettiin käyttöön vuonna 1992, ja tuloverojärjestelmästä tehtiin harvinaisen johdonmukainen ja erilainen verrattuna aiempaan. Eriytetyn tuloverojärjestelmän piirteinä pidetään tasaveroa kaikille pääomatuloille, yritysten pääoman päällekkäisen verotuksen poistoa, laajaa veropohjaa, jossa tulot verotetaan todellisen ansainnan mukaan ja ansiotulojen verotuksen asettumista pääomien verotuksen tasolle poikkeuksena suuret työtulot, joista maksetaan progressiivista lisäveroa. (Sørensen 2005, 779.)

Norjan uudistuksessa tämä toteutettiin laskemalla yritysverotuksen tasoa 28 prosenttiin ja muuttamalla pääomatuloverotus samalle tasolle. Ansiotulojen verotuksessa käytetään myös 28 prosenttia, mutta järjestelmässä on myös kaksiportainen asteikko suurien työtulojen progressiivista verotusta varten. Uudistuksessa poistettiin myös vähennyksiä ja tuotiin pois-toja lähemmäksi todellista arvon laskemista, ja veropohja laajeni näiden vaikutuksesta. Yritysten pääoman kaksinkertainen verotus poistettiin uudistuksessa siten, että yrityksen sisään jääneet tuotot verotetaan ainoastaan kerran joko yritysverotuksessa tai pääomatulona. (Sørensen 2005, 779.)

Norjan tuloveromallissa yrityksen katsotaan olevan läheisessä omistuksessa, jos sen osakkeista vähintään 2/3 on aktiivisessa omistuksessa. Aktiiviseksi omistukseksi lasketaan se, että omistaja työskentelee yrityksessä yli 300 tuntia vuodessa ja on muuten passiivinen. Yritys on laajasti omistettu, jos yli 1/3 osakkeista on passiivisessa omistuksessa, jolloin yritystä verotetaan Norjan yritysverotuksen sääntöjen mukaan. (Alstadsæter 2007, 7.)

Yrityksen sijoitetun pääoman (laskennallinen) tuotto lasketaan kertomalla yrityksen pääoman arvo kiinteällä tuotto-odotuksella, jonka valtio asettaa vuosittain käyttämällä perusteena valtion joukkovelkakirjojen korkoa sekä riskipreemiota. Pääomaan lasketaan muun muassa fyysinen pääoma, aineettomat hyödykkeet ja varastot. Laskennallinen tuotto pääomalle verotetaan yritysverotuksessa, joka on samalla tasolla kuin pääomatulojen verotus yksilötasolla. Ansiotulona verotetaan laskennallisen pääoman tuotto liiketoiminnan voitoista riippumatta siitä, maksetaanko omistajalle palkkaa ulos yrityksestä. (Alstadsæter 2007, 7.)

Tiivistettynä, yhtiön tulot jaetaan kahteen osaan, henkilökohtaiseen tuloon ja pääomatuloon, ja jako tulolajeihin tehdään teknisesti riippumatta todellisesta osingonjaosta omistajalle. Ongelmana tässä järjestelmässä on se, että pakollisen tulojaon voi kiertää olemalla passiivinen

omistaja yrityksessä, koska tulonjaon säännöt pätevät ainoastaan henkilöyrityksiin ja aktiivisiin omistajiin. (Sørensen 2005, 780.)

Vuonna 2006 Norjan verojärjestelmään tehtiin muutos, jossa otettiin käyttöön ”osakkeenomistajan vero” ja järjestelmästä poistettiin jako passiivisiin ja aktiivisiin sijoittajiin sekä sääntö monimutkaisesta yrityksen pääoman tuoton verotuksesta. ”Osakkeenomistajan vero” koskee osinkoja listaamattomista ja listatuista yhtiöistä, säästöpankeista ja muista finanssi-instituutioista, vakuutusyhtiöistä, osuuskunnista, rahastoista jne. (Skatteetaten, 2020.)

Uudessa osakkeenomistajia verottavassa mallissa verotetaan osinkoja niin, että aluksi tehdään vähennys riskittömän tuoton suhteen ja loppuosa verotetaan tavallisena pääomatulona. Vähennys riskittömän tuoton suhteen lasketaan osaketta kohti kertomalla hankintahinta riskittömän tuoton korkotasolla, joka perustuu valtion kolmen kuukauden joukkovelkakirjalainojen korkoon. (Skatteetaten, 2020.)

3.3. Eriytetty tuloverojärjestelmä Suomessa

Suomen tuloverolain uudistus tapahtui vuonna 1993. Tuloverouudistuksen tavoitteena oli yhdenmukaistaa pääomatulojen verotusta, turvata Suomen kansainvälinen kilpailukyky, parantaa yritysten rahoitusrakennetta, estää verokeinottelua ja turvata eri veronsaajien asemaa (HE 200/1992). Ennen vuoden 1993 uudistusta tehtiin uudistus tulo- ja varallisuusverolakiin vuonna 1989. Vuoden 1989 uudistuksen tarkoituksena oli olla rahoituksellisesti neutraali, mutta pyrkiä oikeudenmukaiseen ja selkeään verotukseen ja vähentää myös veronkiertoa, ja näitä tavoitteita edistettiin laajentamalla veropohjaa vähennyksiä poistamalla sekä alentamalla luonnollisten henkilöiden ylintä marginaaliveroprosenttia ja porrastamalla verojärjestelmää. (Turkkila 2001, 63.)

Tuloverolain (1535/1992) 61§:n mukaan ”Veronalaista ansiotuloa on muun ohessa työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo, eläke sekä tällaisen tulon sijaan saatu etuus tai korvaus”. Tuloverolain (1535/1992) 32§:n mukaan ”Veronalaista pääomatuloa on – – omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen”. Näin ollen voidaan todeta, että tulot jaetaan pääpiirteittäin varallisuuden kasvattamisesta saatuihin pääomatuloihin ja työ- sekä eläketuloihin, jotka perustuvat työsuhteessa ansaittuihin ansioihin.

Tulojen erottelu ansio- ja pääomatuloihin perustuu ajatukseen siitä, että pääomatulot ovat ansiotuloja joustavampia liikkumaan maasta ulkomaille (Sørensen 1994, 70). Pääomatuloja voi helpommin siirtää maasta toiseen verotuksellisten etujen perässä verrattuna ansiotuloihin, jotka yleensä verotetaan ansaittavassa maassa. HE 200/1992 vp tuloverolain sekä laiksi eräiden yleishyödyllisten yhteisöjen veronhuojennuksista annetun lain 1 ja 6 §:n muuttamisesta koettiin kansainvälisen kilpailukykyyn turvaaminen tärkeäksi osaksi tuloverotuksen uudistamista juuri pääomatulojen nopean liikkuvuuden takia. Pääomien veroprosentin tulee näin ollen asettaa matalalle tasolle, jotta maan kilpailukyky säilyy eivätkä pääomat liiku ulkomaille liiallisen verotuksen takia.

Suomen verojärjestelmän erityispiirteenä on myös se, että kaikkia yrityksiä ei veroteta samalla tavalla vaan verotukseen vaikuttaa yhtiömuoto ja onko yhtiö pörssilistattu vai ei. Verotukseen vaikuttaa se, onko yhtiö avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö vai osakeyhtiö, joista ensin mainittujen henkilöyhtiöiden verotus tapahtuu jakamalla tulolähteen tulos yhtiömiehille verotettaviksi tulo-osuuksiksi. Näin tehtäessä verotettava tulo jaetaan lopulta ansio- ja pääomatuloihin, ja verotetaan yhtiömiesten tulona, koska henkilöyhtiöt eivät ole erillisiä verovelvollisia. (Verohallinto 2020.)

Eriytetyssä tuloverojärjestelmässä omistajayrittäjän verotus lasketaan aloittamalla pääomatulon osuuden erottamisella jäljelle jäävästä ansiotulo-osuudesta. Tuloverolain (1535/1992) 38.1 §:n mukaan määrä, joka vastaa elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneelle nettovarallisuudelle laskettua 20 prosentin vuotuista tuottoa, on pääomatuloa. Laissa varojen arvostamisesta verotuksessa (1142/2005) nettovarallisuudella tarkoitetaan sitä jäännöstä, joka jää elinkeinotoiminnan varoista velkojen vähennyksen jälkeen. Näin ollen omistajayrittäjän tulot ovat sidonnaisia yrityksen nettovarallisuuteen, koska yrittäjä harjoittaa elinkeinotoimintaa yrityksessään ja voi itse vaikuttaa yrityksen nettovarallisuuteen.

Pääomatulo-osuudet ovat yleensä korkeita, jos yrityksen nettovarallisuus ei ole vähäistä. Tämä johtuu siitä, että verovelvolliselle edullista on saada tulonsa pääomatuloverotuksen alaiseksi tuloksi, jos tulot ovat suuria, koska ansiotuloverotus on suurempaa suurille tuloille. Poikkeuksena tähän ovat yrittäjät, joiden kokonaistulot jäävät pieniksi, jolloin pääomatuloverotuksen 30 prosenttia on korkeampi kuin tavallisen palkansaajan verotus progressiivisella ansiotuloveroasteikolla. Yrittäjillä on kuitenkin mahdollisuus vaatia pääomatulo-osuuden määrän laskemista 10 tai 0 prosenttiin. (Verohallinto 2020.)

Osakeyhtiöt ovat itsenäisiä verovelvollisia, ja niitä verotetaan Suomessa vuonna 2020 20 prosentin yhteisöverolla. Osakeyhtiön osakkaita verotetaan myös yhtiöstä nostettavasta palkasta tai osingosta. (Verohallinto 2020.) Pörssilistattujen ja listaamattomien yhtiöiden verotus poikkeaa toisistaan siten, että listattujen yhtiöiden jakamasta osingosta pääomatuloa on 85 prosenttia ja 15 prosenttia verovapaata tuloa ja listaamattomien yhtiöiden jakamasta osingosta 25 prosenttia on pääomatuloa ja 75 prosenttia on verovapaata tuloa, jos maksettujen osinkojen määrä verovelvolliselle on yhteensä alle 150 000 euroa ja osinko on enintään 8 prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta (TVL 33 a-b §).

3.4. Eriytetty tuloverojärjestelmä Ruotsissa

Ruotsissa tuloverojärjestelmä uudistettiin vuonna 1991 ja uudistuksessa yhdenmukaistettiin ansaittujen tulojen, kulutuksen ja säästöjen verotusta sekä poistettiin vähennyksiä ja laskettiin marginaalituloveroasteita. Uudistuksessa siirryttiin myös eriytettyyn tuloverojärjestelmään, jossa ansiotulojen verotus oli progressiivista ja korkeampaa kuin 30 prosentin vero pääomatuloille. (Hansson 2007, 566.)

Ruotsin tuloverojärjestelmässä tuloja voi saada kolmesta eri lähteestä, ansiotulona, pääomatulona ja yritystulona. Tuloja pidetään ansiotuloina, kun niitä ei voida sisällyttää pääoma- tai yritystulon luokkaan. Ansiotuloilla tarkoitetaan muun muassa työtuloja ja jatkuvia/epäsäännöllisiä tuloja tuottavan toiminnan palkkioita. (Inkomstskattelag 1999:1229, 10.1 §.)

Liiketoiminnan tuloluokkaan kuuluvat liiketoiminnasta syntyvät tuotot kuten myyntivoitot, liiketoiminnasta syntyvät voitot ja varojen tuotot (Inkomstskattelag 1999:1229, 15.1 §). Vähennyksiä saa tehdä tulojen hankkimiseen ja ylläpitoon liittyvistä kuluista sekä korkomenot ja pääomatappiot ovat vähennettäviä, vaikka ne eivät liittyisi tulojen hankkimiseen (Inkomstskattelag 1999:1229, 16.1 §).

Pääomatulot ovat tuloja, joita ei lasketa mukaan liiketoiminnan tuloihin eikä ansiotuloihin. Pääomatulot ovat yleensä myyntivoittoja tai -tappioita varojen myynnistä tai futuureista, optioista ja vastaavista sopimuksista. Pääomatuloja ovat myös korkotuotot, osingot, vuokratulot ja vastaavat tulot ellei tuloverolaissa toisin säädetä tietyn tulon kohdalla. (Inkomstskattelag 1999:1229, 41.1 § ja 42.2 §.)

Ruotsissa olevat yhtiömuodot ovat samanlaisia kuin Suomessa (avoin yhtiö, kommandiitti-yhtiö, osakeyhtiö) (Skatteverket, 2020). Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verotus tapahtuu yhtiömiesten henkilökohtaisessa verotuksessa ja osakeyhtiötä verotetaan yritysverotuksessa.

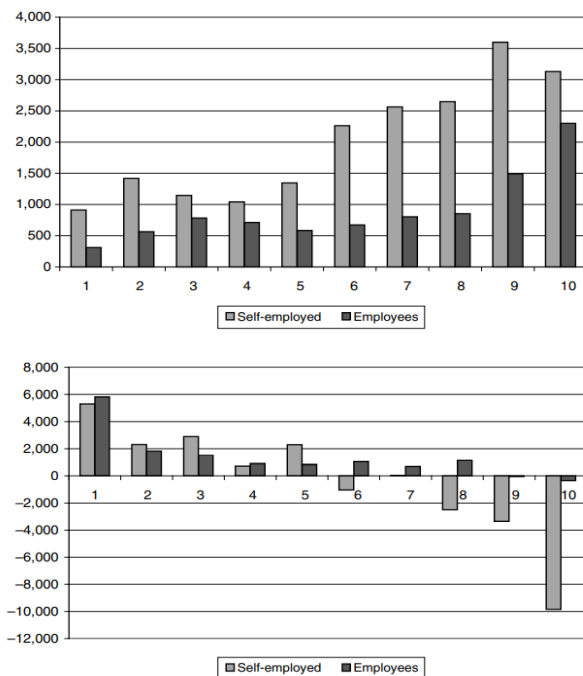
Ruotsin verojärjestelmässä läheisessä omistuksessa oleva yhtiö on yhtiö, jossa on alle 5 omistajaa, joilla on vähintään 50 prosenttia äänivallasta. Verojärjestelmässä jaetaan osinkotulot ansio- ja pääomatuloihin. Osinkoja verotetaan pääomatuloina ainoastaan saman verran tai vähemmän kuin arvioitu tuotto on vähennettynä osakkeiden hankintahinta. Jos osinkotuotto ylittää määritellyn tason, loppu tuotosta verotetaan ansiotulona. Säännönmukaisesti puolet tuotosta tulisi verottaa ansiotulona ja puolet pääomatulona. (Lindhe, Södersten & Öberg 2004, 471.)

4. Eriytetyn tulojärjestelmän käyttöönoton vaikutukset Pohjoismaissa

4.1. Tulojen muunto ja keino sen vähentämiseksi

Suomalaista tuloverojärjestelmää tulojen muunnon näkökulmasta ovat tutkineet Pirttilä ja Selin, joiden tutkimuksen mukaan työntekijät eivät alkaneet muuntaa tulojaan luokkien välillä, mutta yrittäjät alkoivat muuntaa tulojaan pääomatuloiksi. Pirttilä ja Selin toteavat, että tämä voi johtua siitä, että yrittäjillä on suurempi mahdollisuus muuntaa tulojaan pääomatuloiksi kuin työntekijöillä. Johtopäätöksissä todetaan myös, että tuloverojärjestelmän uudistuksella on voinut olla positiivisia tehokkuusvaikutuksia, mutta tulojen muunto-ongelma on todennäköisesti vaikuttanut heikentävästi kokonaisvaikutukseen. (Pirttilä & Selin 2011, 138–139.)

Pirttilä ja Selin tutkivat Tilastokeskuksen tulojakotilastosta saatua paneeliaineistoa vuosilta 1992–1995, jossa oli 9844 veronmaksajaa, joista 1288 olivat yrittäjiä vuonna 1992 (Pirttilä & Selin 2011, 130).

Kuvio 3: Keskimääräinen muutos pääomatuloissa (ylempi kuvio) ja keskimääräinen muutos ansiotuloissa (alempi kuvio) tulodesiilittäin vuosina 1992–1995. (Pirttilä & Selin 2011, 131)

Kuviosta 3 nähdään, että pääomatulojen osuus kasvoi suuremmin yrittäjien keskuudessa työntekijöihin verrattuna, ja että pääomatuloja saadaan enemmän tulojakauman yläosassa. Ansiotulot vähenivät kuvion mukaan yrittäjien kohdalla merkittävästi kahdeksannessa, yhdeksännessä ja erityisesti kymmenennessä tulodesiileissä. Kuviosta nähdään myös, että ylimpien ryhmien työntekijöiden ansiotulot vähenivät lievästi. (Pirttilä & Selin 2011, 131.)

Tutkimustulosten mukaan yrittäjät saivat enemmän pääomatuloja verouudistuksen jälkeen, jonka voi aiheuttaa tulojen muunto ansiotuloista pääomatuloiksi. Toisaalta tutkimuksessa ei havaittu merkittävää laskua yrittäjien ansiotuloissa verrattuna työntekijöiden ansiotuloihin. Tutkimuksessa ei myöskään pystytty tutkimaan kaikkia mahdollisia tapoja muuntaa tuloja aineiston rajoitteiden vuoksi, jolloin mahdollisesti kaikkia tulonmuunnon vaikutuksia ei havaittu. (Pirttilä & Selin 2011, 139.)

Norjassa haluttiin korjata tulojen muunto-ongelmaa eriytettyssä verojärjestelmässä vuonna 2005, jolloin Sørensen tutki norjalaisen verokomitean ehdotusta veroreformiin ja toimitukseksi tulojen muunto-ongelman ratkaisuun (Sørensen 2005, 777). Samaa aihetta on tutkinut myös Alstadsæter Norjan vuoden 2006 verouudistuksen jälkeen (Alstadsæter 2007, 17).

Norjassa ehdotettiin ”osakkeenomistajan veroa” ratkaisuksi tulon muunto-ongelmaan. ”Osakkeenomistajan vero” kohdistuu osaketuloihin, jotka ylittävät valtion velkakirjojen nettokorkotason. Käytännössä siis osaketulot, jotka ylittävät säästöjen normaalitason, verotetaan marginaaliverolla, joka on samalla tasolla ansiotulojen ylimmän marginaaliveroprosentin kanssa. Tämä estää tulojen muuntoa, koska marginaaliveroprosentti asettuu samalle tasolle riippumatta tulomuodosta. (Sørensen 2005, 783.)

”Osakkeenomistajan vero” verotetaan veroja Norjaan maksavilta kansalaisilta kotimaisista sekä ulkomaisista osakkeista. Laskennallista tuloa, joka vähennetään verotettavasta osakkeenomistajan tulosta, kutsutaan myös RRA:ksi (Rate-of-Return-Allowance). RRA koostuu laskennallisesti nettokorkotasosta ja osakkeen alkuperäisen hankintahinnan sekä edellisten vuosien RRA:n summasta. (Sørensen 2005, 783.)

Sørensen (2005) osoittaa tutkimuksessaan myös, että ”osakkeenomistajan vero” on neutraali investointien sekä sijoitusten suhteen eikä vääristä päätöksiä realisoida pääomavoittoja tai -tappioita. ”Osakkeenomistajan vero” käyttäytyy samoin kuin kassavirtaverot, jonka tiedetään myös olevan neutraali ominaisuuksiltaan. (Sørensen 2005, 798.)

4.2. Tulojen jakoa koskevat tutkimukset Pohjoismaissa

Norjan vuoden 1992 verouudistusta ovat tutkineet Aarbu ja Thoresen, joiden tutkimus käsittelee tulojen muuttumista vuosina 1991–1994. Tutkimuksessa pyritään selvittämään, miten marginaaliveroasteen aleneminen vaikuttaa käyttäytymiseen ja tulojen jakoon. Aarbu ja Thoresen esittävät myös, että verouudistuksesta hyötyneet ovat suuria pääomatuloja saavat henkilöt, mikä vaikuttaa tulojen epätasaiseen jakoon. (Aarbu & Thoresen 1997, 3.)

Tutkimuksessa käytettiin paneeliaineistoa, joka muodostettiin vuosittain tehtävästä tulo- ja varallisuuskyselystä, joka koostuu 24 000–40 000 yksilön tuloverotustiedoista vuosittain. Paneeliaineistosta on jätetty ulkopuolelle alle 16-vuotiaat sekä eläköityneet, jotta aineistossa ovat työntekijät ja yrittäjät, joiden lukumäärä on yhteensä noin 2300 yksilöä. (Aarbu & Thorensen 1997, 13, 23.)

Taulukko 2: Pääomatulojen vertailu kymmenennen desiilin ja muiden desiileiden välillä vuosina 1991 ja 1994. Yksilöiden määrä ryhmittäin suluissa. (Aarbu & Thorensen 1997, Table 13, 31)

<i>Ryhmät</i>	<i>Brutto-osingot 1991</i>	<i>Brutto-osingot 1994</i>	<i>Pääomatulot 1991</i>	<i>Pääomatulot 1994</i>
<i>Kymmenes desiili vuonna -94 (72)</i>	84	95 442	10 398	152 645
<i>Kymmenes desiili vuosina -91 ja -94 (162)</i>	4459	11 389	32 380	45 362
<i>Kymmenes desiili vuonna -91 (72)</i>	4262	4353	29 170	20 955
<i>Kaikki muut (2027)</i>	230	368	7286	5696

Taulukosta 2 nähdään, että kymmenes desiili vuonna 1994 vuoden 1992 verouudistuksen jälkeen on saanut huomattavia pääomatuloja. Brutto-osinkojen osuus on myös huomattavan

suuri, lähes 100 000 NOK, ja muihin ryhmiin verrattuna ero on selkeä. Tästä voidaan päätellä, että tulon jaollisesti hyötyvät yksilöt kuuluvat juuri kymmenenteen desiiliin vuonna 1994, koska ryhmän tulot ovat kasvaneet merkittävästi. (Aarbu & Thorensen 1997, 30–31.)

Aarbu ja Thorensen esittävät, että tuloerojen muodostumiseen vaikuttavat erityisesti osinkotulot, jotka kasvoivat 1,5 miljardista 8 miljardiin vuosina 1991–1994. Tämä näkyy eriarvoisuutta Gini-kertoimella mitattaessa. Aarbu ja Thorensen päätyvät tulokseen, jonka mukaan Gini-kerroin antaa arvon 3,5, kun osinkoja ei lasketa mukaan tuloihin ja osingot mukaan laskettaessa Gini-kerroin on 8,6 eli osingoilla on merkitystä Gini-kertoimen arvoon. (Aarbu & Thorensen 1997, 31.) Gini-kertoimen arvon avulla voidaan päätellä, että osinkojen maksun kasvu on myös kasvattanut mahdollisesti eriarvoisuutta.

Tutkimuksessa tullaan johtopäätökseen, jonka mukaan epätasa-arvoisuus on kasvanut, mutta reaalin keskiarvotulo on pysynyt lähes muuttumattomana. Epätasa-arvoisuuden kasvu johtuu siitä, että osinkotulot kasvoivat merkittävästi vuoden 1992 jälkeen. Aarbu ja Thoresen päättelevät, että suurin tekijä eriarvoistumiselle uudistuksen jälkeen on kuitenkin Norjan talouskasvun parantuminen verouudistuksen jälkeen. (Aarbu & Thoresen 1997, 35.)

Riihelä, Sullström, Suoniemi ja Tuomala tutkivat tuloerojen trendejä Suomessa 1990-luvulla hajonta-analyysillä. Tutkimuksessa pyritään selvittämään, miten tulot jakautuvat väestön kesken ja miten erilaiset tulot vaikuttavat tuloerojen syntyyn. Tutkimus käsittelee myös muutoksia Suomen verojärjestelmään vuonna 1993 ja miten verojärjestelmän muutos vaikutti tuloerojen muutoksiin. (Riihelä, Sullström, Suoniemi & Tuomala 2001, 4.)

Tutkimuksessa jaettiin väestö kahteen ryhmään, kotitalouksiin, joissa pääosainen elättäjä käy töissä sekä kotitalouksiin, joissa pääosainen elättäjä ei käy töissä kuten työttömät ja eläkeläiset. Tuloerojen suuruus kokonaisuudessaan määritellään ryhmien sisäisten tuloerojen, ryhmien osuuden suuruuden suhteessa koko väestöön ja ryhmän keskiarvotulon kautta (Riihelä ym. 2001, 7.)

Riihelä ym. havaitsivat, että tuloerot ovat suurempia työtä tekemättömien kotitalouksien välillä kuin työtä tekevien kotitalouksien. Vaikka ansiotulot ovat suurin tuloluokka kotitalouksien kokonaistuloissa, ansiotulojen jakauman muutokset eivät vaikuta olevan suurin tekijä tuloerojen muodostumiseen. Työtä tekemättömien kotitalouksien keskiarvotulo on pienempi kuin työtä tekevien, ja ryhmässä on epätasaisemmin jakautuvat tulot, joten tämän ryhmän suuruuteen tulisi kiinnittää huomiota. (Riihelä ym. 2001, 8.)

Pääomatulojen vaikutuksen tuloeroihin havaittiin kasvaneen 1990-luvulla, koska kotitaloudet alkoivat saada lisääntyvässä määrin pääomatuloja kiinteistöistä, osaketuloista sekä pääoman tuotosta. Pääomatulojen määrä kokonaistuloista kasvoi 6,6 prosentista 17,4 prosenttiin vuosina 1990–99. Pääomatulojen vaikutus tuloeroihin on lisääntynyt vuodesta 1990 lähtien, jolloin 19 prosenttia tuloeroista suhteessa kokonaisnettotuloihin selittyi pääomatuloilla. Vuonna 1993 tämä osuus oli 46 prosenttia, ja vuonna 1998 90 prosenttia. Pääomatulojen merkitys näkyy erityisesti yrittäjien kohdalla, koska pääomatulojen osuus yrittäjien tuloista on noussut vuoden 1990 10,1 prosentista vuoden 1999 48,2 prosenttiin. Riihelä ym. päättelevät, että vuoden 1993 tuloverouudistuksella on merkitystä pääomatulojen osuuden kasvuun, koska yrittäjyyttulot vähenivät samanaikaisesti pääomatulojen kasvun kanssa. (Riihelä ym. 2001, 21–22.)

Roine ja Waldenström tutkivat pääomatulojen roolia tuloerojen syntyemisessä Ruotsissa 1980-luvulta lähtien. Tutkimus keskittyy tuloluokkien yläosaan ja vastaa kysymyksiin siitä, että paljonko pääomatulot kasvattavat ylimmän tuloluokan (ilman pääomatuloja) kokonaistuloja sekä ketkä saavat suuria pääomatuloja. (Roine & Waldenström 2012, 572.)

Roine ja Waldenström käyttivät tutkimukseen ruotsalaista paneeliaineistoa, (LINDA) jossa ruotsalaista väestöä edustaa noin 200 000 yksilöä. Aineiston rajoitteena pääomatuloja tutkittaessa on, että pääomatulojen osuudesta ei tiedetä, millaista varallisuutta on realisoitu eli millaisia pääomatulot ovat. Pääomatulojen laadun tietäminen antaisi laajemman kuvan erilaisten pääomatulojen merkityksestä ja vaikutuksesta tulonjaon muodostumiseen. Pääomatulojen tulonjaollista merkitystä tutkittiin paneeliaineiston laadun avulla eli kaikki yksilöt järjestetään kokonaistulojen, joista on vähennetty realisoidut pääomatulot mukaan. Seuraavaksi lisätään pääomatulot mukaan järjestettyyn aineistoon, josta nähdään miten merkittäviä pääomatulot ovat suurimmilla tuloilla. Sen jälkeen aineistosta on laskettu kolmen ja viiden vuoden keskiarvotulot pääomatulot lisättynä ja vähennettynä, joiden avulla yksilöt järjestetään kokonaistulojen perusteella uudestaan ja voidaan laskea ylimmän tuloluokan osuus. (Roine & Waldenström 2012, 573–575.)

Tutkimuksessa havaittiin, että realisoidut pääomatulot vaikuttavat tuloeroihin Ruotsissa. Alemmilla tuloluokilla pääomatulot eivät vaikuta merkittävästi tulo-osuuksiin, mutta ylimmällä tuloluokalla pääomatulot vaikuttavat tulojen jakautumiseen. Realisoitujen pääomatulojen määrä kansantaloudessa on noussut vuoden 1980 jälkeen samalla kuin korko- ja osinkotulot ovat vähentyneet. Ylin tuloluokka, joka on säilyttänyt omistamansa pääomatulojen lähteen,

on siis saanut lisätuloja tästä luokasta, mikä vaikuttaa tuloeroihin kokonaisuudessaan. Pääomatulojen jakauma on vinoutunut, mikä voi puolestaan vaikuttaa tuloerojen kasvuun. (Roine & Waldenström 2012, 581, 584–585.)

Roine ja Waldenström päättelevät, että suurin tekijä ylimmän tulo-osuuden kasvuun saattaa olla juuri pääoman yksityinen omistus ja siitä saatavat tulot. Esimerkiksi osakkeiden omistus pitkällä aikavälillä saattaa olla hyvin tuottoisaa, ja tutkimuksessa selvitettiin, että korrelaatiokerroin osakkeiden hinnan ja realisoitujen pääomatulojen välillä on 0,95, jolloin on luontevaa olettaa, että tämä lisää tuloeroja pääomatulojen lisääntyessä. Pääomatulot voivat myös joutua työn teosta esimerkiksi osake- tai optiopalkkioiden kautta, mutta nämä eivät ole Ruotsissa kovin merkittävä tekijä verotuksen takia, joten työtulojen ja pääomatulojen välillä ei todennäköisesti ole vahvaa yhteyttä. (Roine & Waldenström 2012, 584–585.)

5. Johtopäätökset

Eriytetty tuloverotus on vaikuttanut tulojen jakautumiseen Pohjoismaissa. Tulojen uudelleenjakautumisen taustalla vaikuttaa tutkimuksien perusteella erityisesti pääomatulojen kasvanut määrä tuloverouudistuksen jälkeen. Pääomatulot ovat lisääntyneet erityisesti tulojakauman yläosassa Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa, ja pääomatulojen lisääntynyt osuus on myös vaikuttanut tulojen jakautumiseen aiempaa epätasaisemmin. Ylimmän tulodesiilin saamat pääomatulot näyttävät lisääntyneen verouudistusten myötä, joten tulojen jakaumaan vaikuttavat myös merkittävät lisäykset pääomatuloissa ylimmässä tulodesiilissä.

Pääomatulojen lisääntynyt määrä voi johtua esitellystä tulojen muunnosta, jolloin yrittäjät voivat muuntaa tulojaan ansiotuloista pääomatuloiksi, jos tämä on verotuksellisesti kannattavaa. Näin ollen osa yrittäjien tuloista voi tulla verotetuksi pääomatuloina, jolloin myös kokonaisuudessaan pääomatulojen määrä kasvaa.

Pääomatulojen lisääntyneeseen määrään vaikuttavat myös taloudelliset suhdanteet, koska pääomatulot ovat omaisuuden säilyttämisestä ja sijoittamisesta saatavia tuloja. Näin ollen esimerkiksi osinkotuottojen tai kiinteistöjen arvon muutokset markkinoilla vaikuttavat saatuihin pääomatuottoihin kohteista. Kun tiedetään, että osakemarkkinoiden pitkän aikavälin keskimääräinen tuotto on noin 7 prosenttia, myös osaketuottojen realisointiin vaikuttaa arvonnousu, jolloin myös pääomatulot kasvavat. Ihmisten palkkakehitys ei välttämättä seuraa samalla lailla, jolloin ansiotulot voivat jäädä jälkeen pääomatulojen kasvusta.

Suomessa tulojen muuntoa esiintyy yhä verojärjestelmässä, koska asiaan ei ole haluttu puuttua poliittisin keinoin. Norjan verojärjestelmää korjattiin tämän ongelman ratkaisemiseksi jo vuonna 2006, mutta Suomen verojärjestelmän ongelmaa ei ole ratkaistu, vaan sen on annettu pysyä entisellään. Tulojen muunto-ongelmasta voitaisiin päästä eroon esimerkiksi ottamalla käyttöön Norjan osakkeenomistajan veron tyyppinen veroratkaisu, joka pohjautuu normaalituoton määritelmään ja verottaa ylimääräisen tuoton ansiotulojen tapaan progressiivisesti. Toisaalta pääomatuloverotuksen uudistamiseen vaadittaisiin myös uudistus listaamattomien yritysten osinkojen verokohteluun, jotta tulon muunto-ongelma saataisiin poistettua. Nykyjärjestelmä kannustaa varastoimaan pääomaa listaamattomaan yritykseen, jotta yrityksen nettovarallisuus kasvaa ja osinkoja voidaan nostaa enemmän keveämällä verotuksella.

Pääomatulojen lisääntynyt määrä suurentaa tulojaon eriytymistä tuloluokissa. Ylin tulodesiili on hyötynyt pääomatulojen kasvusta, mutta hyödyt muille tulo-osuuksille ovat pienemmät. Hyvän verojärjestelmän ominaisuuksien mukaan on tärkeää, että verojärjestelmä on oikeudenmukainen ja voidaan myös ajatella, että järjestelmän avulla halutaan tasata tuloeroja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Pääomatulojen lisääntyminen ja kasautuminen ylimpään tulodesiiliin ei siis ole välttämättä tarkoituksenmukainen lopputulos. Verojärjestelmän avulla tätä epäkohtaa voidaan korjata ja eroja tasata, mutta tämä vaatii, että ongelma tunnistetaan ja siihen halutaan puuttua poliittisin keinoin.

Eriytetty tuloverojärjestelmä on kuitenkin tehokas verojärjestelmänä, koska se poistaa vääristymiä säästöjen ja kulutuksen suhteen sekä verottaa ansio- ja pääomatuloja perustellusti eri tavoin. Myös tavoite laskea korkea ansiotulojen marginaaliveroprosenttia laajentamalla veropohjaa sekä yhtenäistää henkilö- ja yritysverotusta on hyvä verotuksen selkeyttämisen kannalta. Eriytetyn tuloverotuksen avulla on siis pystytty vähentämään verotuksen aiheuttamia vääristymiä second-best maailmassa, joten järjestelmästä on ollut apua Pohjoismaiden verotuksen parantamiseksi sekä tehokkuuden lisäämiseksi.

Tutkielman aiheesta on mahdollista tehdä jatkotutkimusta kuten pohtia yleisen tuloveron käyttöönottoa Suomessa tai tarkastella lisää tulojen jakautumista Pohjoismaisissa yhteiskunnissa. Tutkimusta voi myös laajentaa koskemaan Suomen yritysverotusta, koska tulojen muunto linkittyy vahvasti yritysten osinkoverotukseen. Tätä kautta voidaan myös tutkia, miten tulojen muunto vaikuttaa tulojen jakautumiseen yleisesti.

6. Lähteet

- Aarbu, K. & Thoresen, T. (1997) The Norwegian Tax Reform; Distributional Effects and the High-income Response. *Discussion Papers No.207*, Statistics Norway Research Department
- Alstadsæter, A. (2007). The Achilles Heel of the Dual Income Tax: The Norwegian Case. *Finnish Economic Papers*. Vol. 20, 1, 5–22.
- Atkinson, A. B. & Sandmo, A. (1980). Welfare Implications of the Taxation of Savings. *The Economic Journal*, 90, 529–549.
- Hallituksen esitys Eduskunnalle tuloverolaiksi sekä laiksi eräiden yleishyödyllisten yhteisöjen veronhuojennuksista annetun lain 1 ja 6 §:n muuttamisesta 200/1992. Viitattu 14.10.2020. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1992/19920200#idp446230576>
- Hansson, Å. (2007). Taxpayers' responsiveness to tax rate changes and implications for the cost of taxation in Sweden. *International Tax & Public Finance*, 14, 563–582.
- Haufler, A. (2001). Taxation in a Global Economy: Theory and Evidence. *Cambridge University Press*
- Inkomstskattelag 1999:1229. Viitattu 13.11.2020. Saatavilla <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/27071.html?date=2020-11-03#h-2-kap-Definitioner-och-forklaringar>
- Knuutinen, R. (2018). The Nordic model: 25 years of drawing the line between earned and capital income in Finland. *Nordic Tax Journal*, 1, 64–80.
- Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 2005/1142. Viitattu 28.10.2020. Saatavilla <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051142#L3P15>
- Lange, K., Pedersen, L & Sørensen, P. (1999) The Danish Tax Reform Act of 1993: Effects on the Macroeconomy and on Intergenerational Welfare. Teoksessa Andersen T.M., Jensen S.E.H., Risager O. *Macroeconomic Perspectives on the Danish Economy*. Lontoo: Macmillan Publishers Limited 1999
- Lindhe, T., Södersten, J. & Öberg, A. (2004) Economic Effects of Taxing Different Organizational Forms under the Nordic Dual Income Tax. *International Tax and Public Finance*, 11, 469–485.
- Nielsen, B. & Sørensen, P. (1997) On the optimality of the Nordic system of dual income taxation *Journal of Public Economics* 63, 311–329.
- OECD Tax Policy Reforms in Denmark (verkkodokumentti) (Viitattu 16.11.2020) Saatavilla <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/37154664.pdf>
- Piketty, T. & Salz, E. (2013) Optimal Labor Income Taxation. Teoksessa Alan J. Auerbach, et al. *Handbook of Public Economics*, Vol. 5. Elsevier Science & Technology
- Pirttilä, J. & Selin, H. (2011) Income Shifting within a Dual Income Tax System: Evidence from the Finnish Tax Reform of 1993. *Scandinavian Journal of Economics*., Vol. 113 Issue 1, 120–144.
- Riihelä, M., Sullström, R., Suoniemi, I. & Tuomala, M. (2002) Recent Trends In Income Inequality In Finland. *Tampere Economics Working Papers*, Working Paper 6.

Roine, J. & Waldenström, D. On the Role of Capital Gains in Swedish Income Inequality. *Review of Income and Wealth*. Series 58, 569–587.

Sandmo, A. (2005) Inequality and Redistribution: The Need for New Perspectives. *Discussion Paper no. 4/2005*, Norwegian School of Economics.

Skatteetaten (2020) The shareholder model – The Norwegian Tax Administration. (verkkodokumentti) (Viitattu 12.11.2020) Saatavilla <https://www.skatteetaten.no/en/person/taxes/get-the-taxes-right/shares-and-securities/about-shares-and-securities/the-shareholder-model/>

Skattestyrelsen (2018) Preliminary Income Assessment. (verkkodokumentti) (Viitattu 16.11.2020) Saatavilla <https://skat.dk/skat.aspx?old=80701&lang=US>

Skatteverket (2020) Income Tax. (verkkodokumentti) (Viitattu 13.11.2020) Saatavilla <https://skatteverket.se/servicelankar/otherlanguages/inenglish/businessesandemployers/declaringtaxesbusinesses/incometax.4.12815e4f14a62bc048f52e0.html>

Sørensen, P. (1994) From the Global Income Tax To the Dual Income Tax: Recent Tax Reforms in The Nordic Countries *International Tax and Public Finance* 1, 57–79.

Sørensen, P. (2005) Neutral Taxation of Shareholder Income. *International Tax and Public Finance* 12, 777–801.

The Danish Ministry of Taxation (2009) Danish Tax Reform 2010. Paper to the OECD WP 2 meeting November 2009. Saatavilla https://www.skm.dk/media/6883/danish-tax-reform_2010.pdf

Tuloverolaki 1992/1535. Viitattu 14.10.2020. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tulovero#O3L2P32>

Tuomala, M. (2009). Julkistalous. Helsinki: *Gaudeamus Helsinki University Press*.

Turkkila, J. (2011). Tuloverotuksen reaalin muuttuminen Suomessa. Kuusikymmentä vuotta verojen vuoristorataa. *ETLA, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, Sarja A* 46.

Verohallinto (2020) Elinkeino toiminnan tulos ja sen jakaminen ansiotuloksi ja pääomatuloksi – liikkeen- ja ammatinharjoittaja. (verkkodokumentti). (Viitattu 28.10.2020) Saatavilla <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/vero ilmoitus/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/netto varallisuus/>

Verohallinto (2020) Tuloverotus – yritykset ja yhteisöt. (verkkodokumentti). (Viitattu 11.11.2020) Saatavilla <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/>

Verohallinto (2020) Osakeyhtiön tuloverotus. (verkkodokumentti). (Viitattu 11.11.2020) Saatavilla <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/osakeyhtio-ja-osuus-kunta/verovuosi-2020/>